

Franska vänsterpartiet NPA spricker

Det Fjärde Internationalen (FI) närstående franska vänsterpartiet NPA, *Nouveau parti anticapitaliste* (Nya antikapitalistiska partiet) bildades den 8 februari 2009. Till en början hade det stora framgångar, men råkade snart ut för bakslag och i kölvattnen på dessa uppstod motsättningar om den förda politiken m m.¹ Tyvärr lyckades man inte lösa motsättningarna och vid partiets femte kongress i december förra året splittrades partiet.

Eftersom NPA (och dess föregångare) länge varit en betydelsefull komponent i den franska vänstern så är det viktigt att dra lärdom av det skedda, dvs titta närmare på de problem och motsättningar som till slut ledde till splittringen. För att belysa problemen från olika håll har vi nedan samlat flera artiklar om ämnet.

Den första är från svenska *Internationalen*. Den redogör kortfattat för splittringen, men utan att göra en djupare analys av problemen.

Sedan följer två artiklar från den franska onlinetidningen *Mediapart*, den första skriven i direkt anslutning till kongressen, medan den andra är en intervju med François Sabado, en f d ledande NPA-medlem och innehåller en hel del intressanta tillbakablickar och tänkvärda synpunkter.

Artikeln från *Arbetarmakt* härrör från *Femte internationalen*, som länge varit kritisk mot Fjärde internationalen (FI) och har ingen anledning att försköna splittringen. Följaktligen levererar den ett mycket kritiskt bokslut.

Den sista artikeln är från *International Viewpoint*, som tillhör FI, är skriven av en NPA-medlem. Den bör i stora drag representera FI:s syn på splittringen. Förutom att göra ett bokslut över NPA diskuterar den de problem som den franska vänstern i sin helhet står inför idag.

Innehåll

Internationalen.....	1
Franska NPA splittrat	1
Mediapart	2
NPA imploderar på Femte kongressen.....	2
”Ett epokskifte för den revolutionära vänstern”	4
Arbetarmakt.....	9
Kan det riktiga NPA räcka upp handen?	9
International Viewpoint.....	12
NPA:s femte kongress öppnar en dörr till hopp.....	12

---

¹ Se lästipsen allra sist nedan

Internationalen

Franska NPA splittrat

Håkan Blomqvist

Internationalen 12/1 2023

Det franska Nya Antikapitalistiska Partiet, NPA, splittrades vid sin femte kongress första helgen i december. Ledningen, med portalgestalter som de tidigare presidentkandidaterna Philippe Poutou och Olivier Besancenot i spetsen, lämnade kongressen där deras plattform företrädde drygt 48 procent av medlemmarna.

Philippe Poutou
(Pierre-Selim, CC-BY-SA 3.0)

Olivier Besancenot
(Pierre-Selim, CC-BY-SA 3.0)

Brytningen motiverades av att NPA blivit ett slagfält för flera ”mikropartier” som bakom NPA:s skydd för tendenser och fraktioner ägnade all kraft åt att bygga sig själva istället för sociala rörelser och det gemensamma projektet. Härtill kom en svåröverbryggbar skillnad i synen på vänsterenhet, där ledningen förespråkade samarbete med Jean-Luc Mélenchons La France Insoumise och övrig vänster medan kritikerna tar avstånd från samröre med vad de benämner den ”institutionella vänstern”. Kritikernas plattform företrädde inför kongressen drygt 46 procent av medlemmarna medan en tredje gruppering som hoppades på ett fortsatt sammanhållet NPA representerade 6 procent.

Ledningen deklarerade efter kongressen att den vidmakthåller NPA som ett revolutionärt antikapitalistiskt men mer enhetligt parti på NPA:s ursprungliga grund och tycks behålla hemsida, veckotidningen *l'Anticapitaliste* och flera sociala medieportaler. Till den 17 januari mobiliserar den för ett massmöte i Paris med alla dem som vill se ett enat, revolutionärt antikapitalistiskt parti i Frankrike.

Oppositionen, som betecknar sig själv som kongressmajoritet då ledningsplattformens 99 delegater (av 210 ombud) lämnade kongressen, anser sig även den upprätthålla NPA och har med sig flera lokalavdelningar och federationer liksom, åtminstone formellt, ungdomsorganisationen NPA Jeune.

NPA:s båda delar räknar cirka tusen medlemmar vardera men då ”minoriteten” består av flera olika fraktioner tror bedömare att dessa kan gå skilda vägar när den gemensamma ”vårdorganisationen” upphört. Själva deklarerade de dock vid sin egen presskonferens att de avser att gå vidare med NPA och uppmanar ledningsfalangen att återansluta sig.

När NPA lanserades 2009 av Fjärde Internationalens franska sektion LCR, anslöt sig bortåt tiotusen medlemmar från olika sociala rörelser och vänsterströmningar. Partiet har spelat en framträdande

roll i sociala protester och folkliga rörelser mot högerpolitik, rasism och förtryck men återkommande brottats med frågor kring vänsterenhet och valsamarbeten. Betydande delar av den gamla LCR-kadern lämnade projektet för olika vänstersamarbeten medan NPA:s presidentvalskampanjer efter hand nått allt sämre resultat. Vid presidentvalet 2022 nådde Philippe Poutou som NPA:s kandidat endast 0,77 procent och 269 000 röster medan Olivier Besancenot i sina presidentvalskampanjer för LCR 2002 och 2007 nådde över 4 procent och bortåt 1,5 miljoner väljare.

Valframgångarna för Besancenot blev startskottet för bildandet av NPA som med Poutou som presidentkandidat från 2012 aldrig nådde liknande framgångar. Vid Mélenchons genombrottsval med fyra miljoner väljare och 11 procent det året nådde NPA:s Poutou bara drygt 1 procent och kräftgången fortsatte 2017 för att alltså landa betydligt lägre 2022.

För oppositionen spelar valsiffror mindre roll och de framhåller istället rekryteringen av femhundra nya medlemmar under valkampanjen som den verkliga framgången. Om huruvida NPA i någon form överlever splittringen återstår att se. En av LCR:s och även Fjärde Internationalens klassiska ledare Francois Sabado menar i en intervju att en epok i den franska ”l’extrême gauche” kan vara över – men hoppas att ”de tusen” ändå kan vara utgångspunkt för ett nytt revolutionärt, icke sekteristiskt samlingsprojekt inför de sociala strider och den klimatkamp som inte kan vänta.

Mediapart

NPA imploderar på Femte kongressen

Mathieu Dejean

Mediapart 11/12 2022

På sin femte kongress imploderad *Nouveau Parti Anticapitaliste* (NPA) definitivt. Anhängarna till Olivier Besancenot och Philippe Poutou tillkännagav då att man bryter med den andra halvan av den trotskistiska organisationen.

Stämningen var spöklik på *Bourse de Travail* i Saint-Denis [i Paris norra utkanter]. I stora möteslokalen var många platser tomma söndagen den 11 december. Bara hälften av de 200 delegater, som samlats till Femte kongressen med *Nouveau Parti Anticapitaliste* (NPA) var fortfarande kvar, den andra hälften hade med buller och bång lämnat lokalen kvällen innan under ledning av Philippe Poutou, partiets kandidat i de senaste presidentvalen.

Orsak? Djup oenighet om såväl den politiska inriktningen som synen på partiet och hur man ska fungera hade lett till ett outhärdligt internt klimat i månader.

”Vi kommer att gå skilda vägar”, tillkännagav formellt de delegater som sluter upp bakom den avgående partiledningen i en intern text, som Mediapart fått tillgång till och som också försvarades från talarstolen den 10 december. ”Å ena sidan de som gjort att NPA kunnat fungera i årtal, i sina kampanjer – bland annat presidentvalen –, i sina demokratiska former, sina uttryckssätt, samordningen av sina aktiviteter, bokhandeln; och på den andra sidan fraktioner som redan etablerat ett eget liv och som står i motsättning till det projekt som låg till grund för bildandet av NPA (även om de nu gör anspråk på partinamnet)”

En text undertecknad av 100 av de 102 delegaterna bakom ”Plattform B” (en av de inriktningar medlemmarna hade att ta ställning till) och som fullbordade splittringen av partiet.

En försvagad och splittrad organisation

Epilogen till en kris som i själva verket pågått i årtal mot en fond av strategiska motsättningar om hur man ska förhålla sig till *La France Insoumise* (LFI) och den entrism som olika ”fraktioner” ägnat sig åt gentemot NPA. Omröstningen inför kongressen bland partiets 1 500 medlemmar visade en organisation mer splittrad än någonsin: ”Plattform B” (”Enhetsinriktad och revolutionär, ett NPA till nytta mot kapitalismens härjningar”) var undertecknad av den sittande ledningen, med bl a Olivier Besancenot, och fick 48,5 procent av medlemmarnas röster mot 45,3 procent för ”Plattform

C” ("Det akuta behovet av revolution"), som samlade fyra interna fraktioner (*L'Étincelle* [Gnistan], *Anticapitalisme & Révolution*, *Socialisme ou barbarie* och *Démocratie révolutionnaire*). Och slutligen en mer anspråkslös plattform under den talande parollen "Varken splittring eller förtvining" med stöd av 6,2 procent.

Motsättningar av politisk karaktär helt klart. "Plattform B" – med stöd av den historiska kärnan från *Ligue Communiste Révolutionnaire* (LCR), som formellt bildades 1974² och upplöstes 2009 vid grundandet av NPA – uttalade sin vilja att närma sig LFI under tal om "enhetsfront", i enlighet med det trotskistiska arv som strömningen bekänner sig till.

"Tyngdpunkten i den franska vänstern har förflyttats från den socialliberalism Hollande stod för [François Hollande, socialistisk president 2012-2017, ö.a.] till Mélenchons antiliberalism", hette det i Plattform B. "Att det existerar en opposition till vänster med en tydlig kritik av nyliberal kapitalism kan väcka nytt förtroende hos sektorer, som känt sig utan representation och skapa ny dynamik. [...] Det gäller därför att förstå detta och fullfölja vår inriktning på enhet." Enligt denna strömning, som förnekar att man planerar att ansluta sig till LFI eller uppgå i *Nupes* [Nouvelle Union populaire, écologique et sociale – Nya folkliga, ekologiska och sociala förbundet, den valallians Jean-Luc Mélenchon bidade inför parlamentsvalet i fjol med bl a socialistpartiet, kommunistpartiet och de gröna], "kan antikapitalister invalda i olika församlingar bidra till kamp och mobiliseringar samt till kritiken av borgerliga institutioners karaktär och sätt att fungera".

Denna inriktning på enhet och med vilja till valallianser med en "antiliberal" vänster har mött stark kritik av olika strömningar internt, bl a från Gaël Quirante och hans *Anticapitalisme & revolution*, som stått i spetsen för oppositionen inom NPA.

Vid parlamentsvalet i juni 2022 vägrade NPA visserligen att ansluta sig till *Nupes* (främst på grund av att socialistpartiet ingick där) men man valde samtidigt att stödja vänsterkandidater och kandidater från de gröna, förutom dem med bakgrund i socialistpartiet. Och vid regionalvalen 2021 ingick man i allians med Mélenchons LFI på flera ställen, vilket orsakade upprorsstämningar inom NPA.

"Plattform C" vänder sig mot den sortens närmande. I sin text gör man en annan analys av den ställning LFI skaffat sig inom vänstern: "LFI:s valframgångar och att LFI blivit störst inom den institutionella vänstern ändrar inte på något sätt vår grundläggande målsättning att bygga organisationer oberoende av såväl bourgeoisien som den institutionella vänstern, där LFI ingår." Plattformen förnekar däremot att man vill ägna sig åt någon isolering, utan hänvisar i stället till den leninistiska formen "marschera åtskilda, slå till gemensamt" och möjligheter till enat agerande med LFI i kampen.

Ohållbar situation

De flesta av de oppositionella fraktionerna förordar emellertid ett närmande till *Lutte ouvrière* (LO)³ – *L'Étincelle* (Gnistan) som för övrigt har sitt ursprung i en splittring av LO 2008 i likhet med *Démocratie révolutionnaire*, som anslöt sig till LCR i slutet av 1990-talet. "Om någon front ska bildas är det med olika krafter inom yttersta vänstern, från LO till CCR [*Courant communiste révolutionnaire*], säger Maurice Amzallay, pensionerad lokförare och medlem av *L'Étincelle*. "Enhet med LO skulle ge ett helt annat perspektiv för dem som vill låta sin vrede få ett revolutionärt perspektiv", säger hans kamrat Damien Scali.

² Bildandet av LCR föranleddes av att föregångaren *Ligue Communiste* (LC, som grundades 1969) förbjöds 1973. LC hade i sin tur rötterna i *Jeunesses Communistes Révolutionnaires* (JCR) som grundades 1966 och spelade en viktig roll i Maj-revolten 1968. JCR bildades i sin tur när en strömning i det franska kommunistpartiet studerandeorganisation uteslutits. Se boken [Maj -68, en generalrepetition](#) av D Bensaid och Henri Weber.

³ *Lutte ouvrière* (Arbetarkamp) är ett trotskistiskt parti som egentligen heter *Union Communiste (Trotskyiste)*, men som vanligen benämns som *Lutte ouvrière*, vilket är namnet på partiets veckotidning.

Men motsättningarna handlar inte bara om politik. De rör också organisationens sätt att fungera. Det framgick klart när splittringen var ett faktum. Redan på NPA:s kongress 2018 oroades sig ledningen för ”den front av fraktioner”, som uppstått i organisationen. Därefter har gruppen CCR, mer känd under namnet *Révolution permanente*, lämnat NPA och förgäves försökt lansera en egen kandidat vid presidentvalet i april 2022.

Den interna krisen har accelererat till den grad att NPA:s ledning talar om en veritabel ”front av organisationer”. ”Vi kan inte, som fallet nu är, låta vad som i realiteten är olika organisationer omvandla NPA till en front av organisationer”, skriver ledningen och kritiserar inte minst att fraktionerna har egen rekrytering, egen finansiering och ”ett eget sätt att fungera gentemot NPA”.

”Bara undanflykter”, säger Damien Scali, språkrör åt NPA:s presidentkandidat Philippe Poutou förra våren och nu anhängare till ”Plattform C”. Han fördömer ledningens ”oansvariga agerande att slå sönder ett verktyg som NPA. Före kongressen hade ingen delegat mandat att splittra NPA. Det var inte vad medlemmarna hade att ta ställning till”, rasar han.

Enligt partiledningen är de organisatoriska problemen inte betydelselösa för den avtappning på medlemmar man upplevt. Från 10 000 vid bildandet 2009 till cirka 1 500 idag. Redan 2012 anslöt sig *Gauche anticapitaliste* till *Front de gauche* [Vänsterfronten], ett tecken på den magnetism Jean-Luc Mélenchons strömning haft och ett första bidrag till åderlåtningen. Gruppen har sedan bildat *Ensemble* kring Clémentine Autain [ett av de tongivande namnen inom LFI och nu för övrigt i öppen motsättning till Mélenchon, ö.a.]

Problemen inom organisationen har blivit ohanterliga. ”Fronten av organisationer ha inte underlättat diskussionerna, vi har avlägsnat oss från det vi velat göra sedan 2009: ett enat och revolutionärt parti”, säger Philippe Poutou. ”NPA har valt att varken bli en front av olika tendenser eller en politisk sekt. Vi har inget fetischistiskt förhållande till ett politiskt parti, vi vill stå till förfogande i enhetsarbetet”, säger Olivier Besancenot. ”Vi hade behov av ett NPA trofast mot sin historia, radikalt i grunden men öppet”, säger Christine Poupin, en av de klassiska medlemmarna från tiden i LCR och som nu hoppas att det ska gå att återknyta till det.

Nu stundar en tid av ovisshet då de båda halvorna – som båda säger sig vilja ”hålla kvar vid NPA” – kommer att strida om vem som har rätt att använda namnet, de sociala nätverken, de ekonomiska tillgångarna och lokalerna. En kontaktkommission, med uppdrag att reda ut skilsmässan, har tillsatts. Men grälen har bara börjat. Inom ”Plattform C” beklagar man att ”yttersta vänstern smulas sönder”.

Splittringen av NPA, och att *Révolution permanente* redan meddelat att man kommer att bilda en ”ny organisation”, innebär att yttersta vänstern alltmer förvandlas till en skärgård av organisationer.

”Ett epokskifte för den revolutionära vänstern”

Mathieu Dejean och François Sabado

Mediapart 24/12 2022 (även publicerad i *International Viewpoint*)

Vid sin femte kongress, den 10 december, splittrades *Nouveau Parti Anticapitaliste* (NPA) i två delar. I grova drag en motsättning mellan å ena sidan den gamla ledningen runt Olivier Besancenot och Philippe Poutou, partiets kandidat i de senaste presidentvalen, inriktad på mer samarbete med Jean-Luc Mélenchons *La France Insoumise* [Det okuvliga Frankrike], LFI; å andra sidan en gruppering av mer ”ortodox” karaktär.

François Sabado, under lång tid ledande i såväl *Ligue Communiste Révolutionnaire* (LCR) som NPA, gör här en kritisk bedömning av NPA:s försök att skapa en bred antikapitalistisk organisation, av läget över huvud taget för den revolutionära vänstern och utvecklingen inom *La France Insoumise*, som också präglas av intern turbulens för närvarande.

Innebär splittringen av NPA på dess femte kongress slutet för den politiska strömning som uppstod i Frankrike 1966 i form av *Ligue Communiste Révolutionnaire* (LCR) och som därefter ville gå vidare genom att bilda NPA?

Men det får inte innebära slutet! Allt måste göras för att förstå det som hänt och sedan fortsätta under former som svarar mot den historia som är vår. Samtidigt kom krisen inom NPA inte som någon blixtnedslag från klar himmel. Grundtonen – för att tala med Chris Marker, regissör till dokumentären *Le Fond de l'Air est rouge* [Grundtonen är röd] – handlar om slutet på en epok, inte bara för oss, utan för arbetarrörelsen i allmänhet i de utvecklade kapitalistiska länderna.

Vad handlar detta slutet på en epok om?

Redan vid Berlinmurens fall 1989 och Sovjetunionens sammanbrott talade vi om en epokförändring. Tillsammans med Daniel Bensaïd skrev vi ett dokument med titeln *A gauche du possible* [vänsterns möjligheter], där vi formulerade en triptyk: ny epok, nytt program, nytt parti. Då trodde vi att det bara handlade om slutet för en cykel, för stalinismen. Sedan kunde vi konstatera att det inte bara handlade om slutet för den stalinistiska cykeln, utan egentligen mer om att Oktoberrevolutionen upphört att vara drivkraften. Skrapar man lite på ytan ser man till och med i vissa av dagens tendenser slutet för allt som gav upphov till arbetarrörelsens uppkomst i mitten av 1800-talet: parlamentarisk demokrati, nationalstaten, den fackliga och politiska arbetarrörelsen, socialdemokratin, kommunistpartierna och de revolutionära strömningarna: allt befinner sig i kris, det är slutet på en epok.

Vad ser du som huvudlinjerna politiskt idag?

Till höger ser vi uppkomsten av auktoritära former dominerade av de härskande klasserna, ifrågasättande av demokratin – vad som kallas ”illiberalism”, diktaturer i en del länder. De auktoritära formerna svarar mot en nyliberal kapitalism i slutet av 1900-talet och början av detta århundrade. De klassiska borgerliga partierna befinner sig i kris. Samma för de klassiska partierna inom arbetarrörelsen, som plågas av denna förändring. Alla sociala landvinningar och kompromisser som åstadkommits fram till 1980-talet har gradvis likviderats av nyliberalismen. Och vad beträffar den revolutionära vänstern har den inte lyckats framstå som något alternativ.

Det som återstår, trots alla dessa förändringar, är klasskampen – och det är därför jag är marxist. Det är den grundläggande bas man måste förstå världen utifrån. En öppen klasskamp, förändrad, utvidgad, som inte låter sig reduceras till facklig kamp på företagen, utan som knyts till nya sociala rörelser och intersektionell kamp. I grunden handlar det om kampen mellan de exploaterade, de förtryckta och de besuttna.

Till denna grundläggande bas kommer så ekologin. Min generation var inte medveten om den frågan, men ekologin är ingen fråga vid sidan om: vi lever i en värld som går mot sitt slut, utan utsikter till överflöd och vi har inte naturen på ena sidan och produktivkrafterna på den andra. Vi måste omvärdera allt utifrån ett ifrågasättande av den kapitalistiska marknaden och resa ekologiska krav, som handlar om överlevnad. Det nya revolutionära politiska perspektivet måste kopplas till de båda dimensionerna: ekologi och klasskamp.

I en artikel i tidskriften *Critique Communiste* 2006 skrev Guillaume Liégard apropå LCR: ”Vårt problem är inte enkelt, vi är revolutionärer utan revolution och det är något nytt.” Är det vad som gör det så svårt att bygga ett nytt parti idag?

Givetvis. Den sista socialistiska dynamik vi varit med om är Nicaragua 1979. Sedan har det inte funnits några andra. Tvärtom, min generation upplevde ett revolutionärt uppsving åren 1967-68 och fram till 1974-75 i Portugal. Då fanns möjligheter till revolutionära perspektiv. *La Ligue* har förstås alltid präglats av överdriven revolutionär optimism, men vi hade ju ett uppsving med former av generalstrejk, situationer av dubbelmakt, ifrågasättande, öppna politiska kriser. Tyvärr ledde det inte någon vart.

Maj 68 blev inte den ”generalrepetition” som Daniel Bensaïd och Henri Weber talade om i en bok.⁴ Det ”frodiga maj” i Italien blev frodigt men inte mycket mer. Francodiktaturen slutade inte med en socialistisk revolution i Spanien, utan i en ”demokratisk övergång” i slutet på 1970-talet. Portugal var det land där den politiska krisen mest liknade en revolutionär situation med en splittrad statsapparat, en armé som var kluven i två delar och en rörelse på basnivå. Men hela denna fas ledde inte till några betydande segrar. Nicaragua idag är sorgligt.

Därefter återtog den internationella bourgeoisien initiativet med Reagan, Thatcher och den liberala motreaktionen. Problemet vi står inför är inte bara att vi är ”revolutionärer utan revolution”, utan att den liberala motreaktionen fått en exceptionell varaktighet. Från slutet av 1970-talet har vi upplevt mer än femtio år där de sociala landvinningarna ifrågasatts.

När jag går igenom *La Lignes* tidningar får man intrycket av att kapitalismen befunnit sig i permanent kris. Men det kapitalistiska systemet växlar mellan kriser och återhämtning och det kan ta ett språng framåt när inte något antikapitalistiskt alternativ segrat. Hädanefter kommer ekonomiska och sociala kriser att kombineras med ekologiska katastrofer. Visst förekommer samhällelig kamp, motstånd, men det stora problemet är att vi också har en grundläggande kris för det socialistiska projektet. Det är skillnaden mot tidigare perioder. Det finns ingen sammankoppling. Revolutionärerna har inte klarat av att skapa tillräckligt kraftfulla alternativ.

Men i motsats till vissa grupperingar som bidragit till att NPA imploderat idag, präglades JCR [Jeunesse Communiste Révolutionnaire, föregångaren till LCR] av frånvaron av dogmatism: där dyrkades varken någon *Maos lilla röda* eller fanns någon idyllisk syn på proletariatet. Är det orsaken till att den organisationen historiskt och politiskt varit så betydelsefull i Frankrike?⁵

Helt riktigt. Dess dubbla kapacitet gjorde det både möjligt att tillhöra historien – den som handlar om en vänsteropposition mot stalinismen – och att uppvisa känslighet för de nya frågor kapitalismen och det sociala motståndet ställde. Jag har varit politiskt aktiv i nära femtio år, det är mitt liv, och jag ingår i historien till en revolutionär marxistisk strömning, kritisk och demokratisk. Demokratisk i djupaste mening: i kampen, i institutionerna och i partiet. Det är den lärdom vi dragit av stalinismen. Men det räcker inte, vi måste bygga nytt med inspiration hämtad från all historia och alla traditioner inom arbetarrörelsen, de sociala proteströrelserna, de revolutionära rörelserna.

Den stalinism som du upplevde inifrån, kollektivt, i *Union étudiants communistes* (UEC) innan ni blev uteslutna 1965?

Absolut. I *La Lignes* stadgar stod det till och med att man inte fick utesluta medlemmar. Bara cellerna på basnivå kunde göra det. Det var ett arv från den striden i UEC: för att hindra den stalinistiska apparaten från att utesluta oss stödde vi oss på basgrupperna. För att kunna kasta ut Alain Krivine ur basgruppen *Sorbonne-Lettres* var kommunistpartiets apparat tvungen att upplösa den. I den frågan var det basstrukturerna som bestämde. Och det har vi hållit fast vid. Den frihetliga aspekten av Maj 68 är något vi tagit till oss. Det är skillnaden mellan oss och maoisterna, som leddes av Pierre Victor (som egentligen hette Benny Lévy): inom *Gauche prolétarienne* fanns inga tendensen. Den strömning som nu återstår att bygga upp måste se demokratifrågan som fundamental.

Det är ett av problemen med Jean-Luc Mélenchon, plus den internationella frågan. Vårt demokratiska sätt att fungera var förstas inte överlägset någon annans – vilket framgår av vad som skedd nyligen – men för att kunna fortsätta kampen måste den frågan vara integrerad. Klasskamp, ekologi, demokrati och internationalism: allt det är avgörande för att kunna förändra den värld vi ser ”med ögonen hos en tjeckoslovakisk arbetare, en boliviansk gruvarbetare, en vietnamesisk bonde och en fransk arbetare”, som Daniel Bensaïd sade en gång. Idag skulle vi vilja tillägga med ögonen hos

⁴ Se [Maj -68, en generalrepetition](#)

⁵ Se [Maj -68, en generalrepetition](#) av D Bensaïd och H Weber (båda förf. var ledande medlemmar i JCR)

kvinnorna och de kämpande folken. Världen måste ses med alla de ögonen – med vad vi brukar tala om som dialektiken hos olika sektorer av världsrevolutionen. Idag är det komplicerat när trycket från nationalismen är så hårt. Vi måste behålla en internationalistisk inriktning. Och i den frågan har NPA varit bestämd, principfast.

Vad gör du för diagnostik av att LCR 2009 fattade beslutet att upplösas och helt engagera sig i bildandet av NPA med antikapitalistiska aktivister från olika horisonter?

Samtidigt med den långa processen av stalinismens sönderfall kom framgångarna för Besancenot. Valkampanjen 2002 var en storartad satsning, vi fyllde utställningshallen vid Porte de Versailles, det fanns en dynamik. Då tänkte vi att tiden var inne för ett nytt parti. Men att konjunkturerna gav svar på behovet av ett nytt parti var inte tillräckligt i förhållande till de frågor den nya epoken reste. Vi tog miste på perspektiv. Det som skedde runt Besancenots valkampanjer 2002 och 2007 kunde inte utgöra det nya partiet, bara ett segment av det. Men det var nödvändigt att gå vidare.

När Besancenot fick 4,2 procent i presidentvalet 2002 samlades tusentals personer kring oss, men de var tveksamma och *La Ligue* stod kvar på 3 500 medlemmar. Vi insåg att det fanns en strömning som överskred *La Ligue* men som inte var bestående. Det gällde att kristallisera den. Första gången jag tog upp frågan om ett nytt parti var det jag, Olivier Besancenot, Alain Krivine och Samy Johsua som diskuterade, vi hade ännu inte de 500 namnunderskrifter som behövdes för att ställa upp i presidentvalet 2007. Då sade jag: ”Om vi gör en bra valkampanj och gör hyggligt ifrån oss i valet, då gör vi det.” Och vi gjorde det, vi snuddade vid 10 000 medlemmar, det var ett härligt kaos, det fanns en verklig dynamik.

Och även idag när jag tänker tillbaka på det som var ganska nyss anser jag fortfarande att det var rätt att bilda NPA och gå vidare från *La Ligue*. Men vi trodde också att det då handlade om att bygga allt kring NPA. Frågan om allianser blev sekundär. Det rådde ett segerrus. Tendensen att vilja ta över allt från andra krafter inom vänstern fungerade inte. Det var där problemet låg.

En strömning inom LCR, kring Christian Picquet och Francis Sittel, ansåg då att det gällde att inte bara samla antikapitalisterna, utan också de strömningar som uppstått ur krisen inom socialistpartiet och kommunistpartiet ...

Det var deras huvudargument. Det som inte stämde där var att vi gick mot en ny epok och att de traditionella apparaterna var på väg in i en kris – vilket senare visat sig också. Inriktningen på de gamla traditionella apparaterna inom arbetarrörelsen var felaktig. Vårt misstag var att gå runt dem, att försöka ersätta dem: det viktiga var att samla krafter runt oss. Och följden blev att vi inte såg Mélenchon komma. Vid Europavalet 2009 gjordes en överenskommelse mellan kommunistpartiet och Jean-Luc Mélenchons *Parti de gauche* [som bildats 2008 – red.] och man bildade *Front de gauche*. De framstod som inriktade på enhet, medan vi såg ut att vara emot det. Där har jag personligen ett ansvar. NPA kunde inte vara svaret på idén om ett nytt parti. Det kunde bara vara ett partiellt svar. Vi förlorade många aktivister. Vi hamnade under trycket av offensiven från kommunistpartiet och Mélenchon. Från den stunden kom sekterna inom NPA att få ett omätligt inflytande.

Ett tag visade NPA stort intresse för *Podemos* och *Syriza*, som också bildades kring 2011: organisationer som uppstått ur sociala proteströrelser och inte ur klassiska partier. Ser du fortfarande sådana rörelser som något efterföljansvärt?

Vi var med där rent av! Vänner till oss var inblandade i de processerna. I Spanien var *Anti-capitalistas* en av grundarna av *Podemos*, innan de blev utkastade av Pablo Iglesias. Vi hade också kamrater i ledningen för *Syriza* i Grekland. Vår plan var att bilda en vänsterströmning i *Syriza*, en kritisk kraft med inflytande i en rörelse som potentiellt kunde bilda regering.

Den uppfattning jag försvarar, och som inte delas av alla, är att början till en revolutionär process – inte slutet – kan gå via en vänsterregering. Början kan anta en parlamentarisk form. Det gäller att vara uppmärksam på det och stödja allt som går i rätt riktning, oavsett om det handlar om *Syriza* eller *Podemos*. Det är en av lärdomarna av debatterna inom Komintern på 1920-talet. Problemet är

sedan hur det ska komma till uttryck uppifrån och ner, innanför och utanför institutionerna. Det jag lärt mig under min politiska resa är att jag därefter inte förstår hur man sedan till syvende och sist ska undvika en konfrontation. Det går inte att uppnå socialismen gradvis. Jag känner inte till något exempel på att de härskande klasserna frivilligt lämnat ifrån sig makten.

Det här har jag ofta diskuterat med Mélenchon. Idén om en medborgarrevolution som går ut på att skaffa sig största antal platser i en nationalförsamling kollapsar i det ögonblick då statsapparaten, polisiär och militär, sätter sig till motvärn och det kommer till konfrontation. I den stunden får man inte vara fånge hos staten. Mélenchon åberopar sig på Jaurès som sagt att staten är ”plats för en kraftmätning”. Problemet är att staten inte är neutral. Den är präglad av intressena hos bourgeoisie och de härskande klasserna. Man måste bygga upp en alternativ makt som representerar de folkliga klasserna. En av de strategiska lärdomarna av revolutionernas historia är att det inte kommer att bli fråga om någon stor och avgörande stund. Det handlar om en process av kamp mellan politiska krafter i och utanför institutionerna. Där målet är att de där nere ska besegra dem där uppe.

Mélenchon gör gällande att han i Frankrike hindrat vänstern från att försvinna på det sätt som skett i Italien. Han har förvisso lyckats få vänstern att vara kvar i det politiska landskapet, men gör dig de organisatoriska svagheter hos *La France Insoumise* (LFI) optimistisk i det avseendet?

Jag tänker inte komma med någon prognos. Under den senaste valkampanjen handlade motsättningen till Mélenchon om Ukraina. I övrigt gjorde han bra ifrån sig och hade säker intuition när han bildade *Nupes* [Nouvelle Union Populaire Ecologique et Social – valalliansen mellan Mélenchon, socialistpartiet, kommunisterna och De gröna, ö.a.]. Förutsättningarna fanns inte för att NPA skulle ingå, men politiskt var det dit vi måste orientera oss. Det står helt klart att det var positivt. Men dynamiken blev bara kortvarig och idag inser vi att det hela är mer komplicerat. Uttalandena från Manuel Bompard [som Mélenchon egenmäktigt utsett till organisatoriskt ansvarig inom LFI, medan kritiska röster åsidosatts, ö.a.] om att, utifrån hänsyn till effektiviteten, interna omröstningar är något sekundärt – där är jag inte överens. Kanske har vi för mycket omröstningar inom NPA, vilket leder till splittring, men man måste hur som helst välja ledning och rösta om inriktning. Man kan inte välja inriktning genom att dra lott! Svagheten hos LFI går på djupet: ett politiskt projekt går inte att sammanfatta i en bok.

Handlar det om att hitta en mellanform mellan parti och en mer ”svävande” rörelse?

Kanske. Om vi nu hamnat i kris i NPA innebär det att det behövs en översyn av modellerna. Vi har en modell av ständig omröstning, om allt, och en historia, en tradition, redan från *La Lignes* tid att inte lägga tonvikten vid det som förenar oss, utan på det som skiljer oss åt. Det måste vi ändra på.

Vad kommer att hända med den halva inom NPA där Olivier Besancenot och Philippe Poutou återfinns?

Det vet jag inte, men i det läge som allmänt kännetecknas av en ny epok för vänstern och den revolutionära vänstern, med tanke på det hot den liberal-fascistiska extremhögern utgör, måste den hållas levande som revolutionärt marxistisk strömning, demokratisk och inriktad på enhet. Och enhet till tusen! NPA har, tillsammans med andra, en roll att spela i uppbygget av en ny politisk kraft. Sedan ankommer det på kamraterna att avgöra. En självständig strömning måste behållas, vi måste upprätthålla detta revolutionära, demokratiska, internationalistiska, ekologiska och feministiska perspektiv. Samtidigt som vi måste vara så inriktade på enhet som möjligt och delta i den verkliga rörelsen. Kunna hålla två bollar i luften.

Översättning (från franska): *Björn Erik Rosin*

Arbetarmakt

Kan det riktiga NPA räcka upp handen?

Marc Lassalle

Arbetarmakt 21/12 2022 ⁶

[Artikeln härrör från *Femte internationalen*, en internationell organisation grundad 1989, som är kritisk mot Fjärde internationalen]

Det som hände på **Nouveau Parti Anticapitalistes** (NPA) femte nationella konferens, som hölls i Paris den 11 december, kan komma som en chock för de som inte följer den yttersta vänstern i Frankrike på nära håll. För dess militanter kommer denna splittring i två grupper – som båda gör anspråk på att vara NPA:s fortsättning – inte som någon överraskning.

NPA grundades 2009 med en appell till den radikala vänstern att göra gemensam sak med **Ligue Communiste Révolutionnaire** (Fjärde Internationalens franska sektion) i bildandet av en ny revolutionär organisation. Med Olivier Besancenot, en ung brevbärare som fått 1,5 miljoner röster som LCR:s kandidat i presidentvalet 2007, attraherade NPA snabbt närmare 10 000 medlemmar. Vid dess grundande åtog sig NPA:s konferens att skapa ett nytt partiprogram. Frånsett några kommissioner blev detta aldrig verklighet. I stället återinfördes den gamla vanan från LCR att dela upp sig i permanent stridande fraktioner och det blev endemiskt.

Under tiden motverkades NPA:s förhoppning att attrahera ett stort antal vänstermänniskor som stötts bort av François Hollandes högersocialistiska regering av initiativet från den före detta socialistiske deputeraden Jean-Luc Mélenchon som grundade Parti de Gauche (Vänsterpartiet) 2009, vilket efter olika inkarnationer blev kärnan i La France Insoumise och NUPES. Inför utsikterna att ett parlamentariskt genombrott förhindrades av framväxten av ett vänsterpopulistiskt parti tillbringade NPA större delen av ett årtionde i en lång döds kamp, försvagade av splittringar till vänster och höger.

Plattformar

Ställda inför denna dödliga kris fick konferensen 2022 se två huvudtendenser kämpa om kontrollen över organisationens framtida inriktning.

Plattform B (med 48,5 procent av delegaterna) leds av Besancenot och Philippe Poutou. Denna strömning har lett NPA sedan dess grundande och representerar kontinuiteten med LCR och Fjärde Internationalen. Idag föreslår de en betydande vändning för NPA: från en självständig organisation som syftar till att bygga ett anti-kapitalistiskt parti som utmanar de reformistiska partierna till en ”enhetlig” inriktning mot LFI och den vänsterpopulistiska bredare valalliansen NUPES, som nu inkluderar vad som återstår av socialistpartiet, de gröna, det franska kommunistpartiet och andra mindre grupper. Efter att tydligt ha misslyckats med att besegra dem är slutsatsen att istället gå med. Denna vändning är inte ny: i lokalvalet i Bordeaux 2021 stödde Poutou (Besancenots efterträdare som presidentkandidat) en allians med LFI. I de nationella valen i juni 2022 stödde NPA för första gången NUPES kandidater i större delen av landet.

Plattform B rättfärdigade vändningen på grundval av en analys av styrkeförhållandena nationellt och internationellt. De hävdar att ”i dag är arbetarklassen ur led, proletariatet mitt i en social ombildning” och att ”styrkeförhållandena är ogynnsamma med den dominerande klassen på offensiven”. Därför ”behöver vi göra anspråk på och fullfölja vår inriktning på enhetlighet. Överallt där det finns dynamiska, militanta, öppna strukturer, ansluter vi oss till dem för att bedriva vår politik för enhetlig kamp och bidra till våra revolutionära perspektiv”.

Trots att de betonar att det inte innebär att faktiskt gå med i LFI, innebär det inte desto mindre en strategisk inriktning dit och blocket av reformistiska partier, inklusive politiska allianser. NPA:s

⁶ Engelskt original: [Would the real NPA please stand up?](#) 19/12

ledning var verkligen mycket nära att göra upp med LFI att gå med i NUPES och ställa upp NPA-kandidater under dess banér i de senaste nationella valen. De är stolta över att parollen ”Mélanchon på valsedel, Poutou på gatorna” är mycket populär. Det kan ge intryck av att NPA har en viktigare roll än bara valresultatet.

Plattform C (med 45 procent av delegaterna) är i sig en allians mellan tre heterogena grupper: L’Etincelle, tidigare en tendens i Lutte Ouvrière, är den ledande kraften. I storlek kommer därefter Anticapitalisme & Révolution, en tendens som är kopplad till vänsteroppositionen i Fjärde Internationalen. Slutligen är det Democratie Révolutionnaire som har sina rötter i Voix des Travailleurs, som uppstod i LO innan de gick med i LCR 1997.

Plattform C gör anspråk på att representera en majoritet i NPA. De är starka i storstäder som Paris, Lyon, Marseille, Lille och Rouen och, vilket är viktigast, i ungdomsorganisationen. De avvisar varje politisk allians med LFI och NUPES och kräver ett öppet revolutionärt NPA. De förespråkar ”revolutionens aktualitet och brådska” som ska förberedas genom ett starkt ingripande i arbetarklassen: de organiserar verkligen också militanta arbetare i viktiga sektorer inklusive transporter, bilindustrin och sjukhusen.

Separation i vänskap?

Sedan 2020 har Besancenots och Poutous ledning varnat för att en splittring var oundviklig och föreslog till och med en ”vänskaplig” separation som den enda utvägen. När ännu en oppositionell fraktion, CCR (internationellt knuten till Trotskistiska Fraktionen) gick ur 2021 bromsades utvecklingen tillfälligt. De olika strömningarna i NPA kunde temporärt enas kring Philippe Poutous kampanj i presidentvalet 2022.

De underliggande skillnaderna löstes emellertid inte. NPA:s fungerande som parti överskuggas fullständigt av dess politiska fraktioner, med deras egna tidningar, hemsidor m.m. Under ett årtionde eller mer har de flesta NPA-avdelningar dominerats av en eller annan tendens. De olika grupperna har separata avdelningsmöten, separata skolningsprogram, betalar separata medlemsavgifter. På en del arbetsplatser finns det även rivaliserande NPA-bulletiner. Det fanns till och med separata gräsrotskommittéer under en strejk på järnvägarna nyligen. En sådan parodi på partienhet måste framstå som skandalös för arbetarmilitanter och unga aktivister.

Trots dessa allvarliga problem är den ”vänskapliga separation” som föreslås av Plattform B en fullständig karikatyr, en cynisk och byråkratisk manöver för att bli av med oppositionen och behålla kontrollen över apparaten. Och varför just nu? De tror helt enkelt att det finns större fiskar att fånga!

LFI:s och NUPES tycks öppna nya perspektiv – det vill säga möjligheten att få positioner i parlamentet och i regionala och kommunala församlingar genom deras listor. President Emmanuel Macron har bara en relativ majoritet i nationalförsamlingen vilket tvingar regeringen att söka stöd antingen från socialistpartiet eller från Les Républicains (höger-gaullisterna). En tidig upplösning av nationalförsamlingen och allmänna val är en möjlig lösning för Macron med förhoppningen att få en tydlig majoritet. Denna förväntade utveckling utgör en lockande möjlighet för Plattform B, eftersom de drömmer om att ”arbeta med LFI” som Poutou uttryckte det rakt på sak i en intervju nyligen.

Det är emellertid inte den enda anledningen. En rad splittringar till höger sedan NPA bildades har försvagat den strömning som i dag representeras av Plattform B. Alla dessa splittringar, inklusive ledande kadrer och viktiga delar av apparaten, attraherades snabbt av Mélanchons ständigt muterande rörelser och deras ”dynamik”. Men alla dessa grupperingar blev snabbt politiskt betydelselösa efter att ha lämnat NPA. Konsekvensen blev att Plattform B successivt förlorade sin majoritet och kontrollen över NPA, och denna tendens har ökat, vilket demonstreras av ungdomsförbundets tillväxt. Det utgör nu åtminstone en fjärdedel av medlemsantalet och har aldrig stått under ledningens kontroll.

Under den nationella konferensen krävde en resolution som lades fram av Plattform C en fortsättning av NPA och den skulle sannolikt ha vunnit en majoritet av delegaterna. Även de som länge stött Plattform B blev chockerade av idén att ge upp och likvidera en organisation som de lojalt och tålmodigt byggt upp under mer än ett årtionde. En del av dem tvekade eller gick över till Plattform C före konferensen och det skulle säkert ha fortsatt under konferensens debatter. Därför beslutade Plattform B att lämna före konferensen innan någon omröstning ägt rum. Därmed svek de sin skyldighet gentemot de som röstat på dem att delta och kämpa för sin politik på konferensen. De bär också ett stort ansvar för den extrema försvagningen av NPA. NPA har, trots sina fel och svagheter, stått upp mot den rasistiska extremhögern, mot den franska imperialismen, byggt arbetarnas strider och självorganisering och har kämpat för delar av ett revolutionärt perspektiv.

Påståendet att Plattform B genom att gå ur är det ”sanna” NPA är ett skämt. För ärliga NPA-militanter, även de som förut stödde dem, påminner det om de usla manövrer som används av de mest cyniska stalinistiska fackbyråkraterna. Först avskiljer man sig, sedan bildar man ett ”andra” fack och slutligen fördömer man de andra som illegitima för att inte ha följt efter. Vi fördömer starkt den typen av manövrer som bara kan diskreditera revolutionärer och försvaga deras röst.

Det faktum att NPA inneslöt alla dessa tendenser från början och att Plattform B under lång tid prisat idén med permanenta fraktioner visar att vad de verkligen fann ”outhärdligt” var utsikten att förlora sin majoritet och kontrollen över partiets apparat och resurser.

Och nu?

Denna fruktansvärda röra är inte bara ett resultat av den ena eller andra strömningens brist på politisk integritet. Det är snarare den ruttna frukten av LCR:s och Fjärde Internationalens centristiska tradition och deras förakt för och missuppfattning av demokratisk centralism. NPA grundades på en svag principdeklaration, med löfte att inleda en seriös diskussion om programmet. Den diskussionen ägde dock aldrig rum och den mer eller mindre separata existensen av olika fraktioner inom NPA accepterades på grundval av ”diplomatiska överenskommelser”. Det var ett hus byggt på en grund av sand som inte kunde stå emot det politiska livets rutiner, för att inte tala om den intensifierade klasskampen.

Detta innebär att den potential som NPA erbjöd för yttersta vänstern, hur preliminärt det än var, nämligen utsikten att överskrida stadiet som en liten propagandagrupp, har förslösats. Det var verkligen klasskampen – frågan om anti-muslimsk rasism, frågan om taktiken i fackföreningarna och utmaningen i framväxten av ett reformistiskt vänsterparti – som gjorde det nödvändigt med programmatisk, det vill säga strategisk och taktisk förening.

Den möjligheten gick om intet därför att LCR, liksom Lutte Ouvrière (LO), aldrig har sett program som en fråga om att kreativt tillämpa revolutionära principer på nya perioder och uppgifter i klasskampen. De upprepade kriserna sedan 2009 har erbjudit många möjligheter. NPA har aldrig sett sig självt som en revolutionär strateg i klasskampen, inklusive det avgörande behovet av att handla tillsammans med reformister och alla slags progressiva rörelser.

NPA misslyckades med att utveckla ett levande program eller ens organisera debatten om ett vilket de förbundit sig att göra. Därför blev de besatta av å ena sidan val, och å den andra att svansa efter vänsterkrafter i fackföreningarna när det gällde rörelser mot de olika nyliberala reformerna. Ju mer NPA undvek uppgiften med politiskt klargörande och homogenisering, desto mer utkristalliserades ömsesidigt fientliga fraktioner och plattformar.

Den nuvarande krisen är ett resultat av detta misslyckande. Dessutom har den politiska situationen förändrats dramatiskt sedan NPA grundades. Populisten Mélenchon är en seriös utmanare om ledningen i arbetarrörelsen; reaktionära och rasistiska idéer och partier är på uppgång med Rassemblement National. Ett starkt och sammanhängande parti behövs för att bekämpa både högerreformismen och den nya reformismen. I det avseendet kommer splittringen i sig inte att klargöra något alls. L’Etincelle, A&R och DR har grundläggande politiska skillnader mellan sig och har

byggt olika organisationer med olika metoder. Vi kan stödja deras ambition att fortsätta NPA och kommer att delta i det, trots att vi har allvarliga programmatiska och politiska skillnader gentemot dem. Men de måste återvända till löftena från 2009 att eftersträva programmatisk enhet och ett slut på permanenta fraktioner. Rätten att bilda fraktioner och tendenser är förstås en livsviktig del av demokratisk – till skillnad från byråkratisk – centralism. Men centralism innebär att komma överens om strategi och taktik för den kommande klasskampen och förenade lokala avdelningar och fraktioner i facken för att kämpa gemensamt. Utan detta kommer enhet bara att vara en fasad som bryter samman när den utsätts för en allvarlig utmaning.

Ett trovärdigt åter-grundande av NPA måste nödvändigtvis börja med en grundlig balansräkning över klasskampen i Frankrike och framväxten av en ny period med imperialistisk rivalitet på internationell nivå, och med slutsatserna sammanfattade i ett program för arbetarklassens kamp under den kommande perioden.

Detta är brådskande uppgifter som inte kan undvikas eller bara skjutas framåt. Arbetarklassen och ungdomen i Frankrike har visat kampvilja mot de nyliberala angreppen. Därför behöver NPA:s militanter bli ett sammanhängande parti för kamp, inte en lös allians av konkurrerande fraktioner. Förbundet för Femte Internationalen är fullt beredd att inta sin plats i denna diskussion och att bygga aktiv solidaritet med de franska arbetarnas kamp under åren framöver.

International Viewpoint

NPA:s femte kongress öppnar en dörr till hopp

Josu Egireun⁷

International Viewpoint 29/12 2022

När León Cremieux 2018 utvärderade det franska Nouveau parti anticapitaliste (NPA – Nya anti-kapitalistiska partiet) fjärde kongress skrev han så här: ”NPA:s fjärde kongress har slutat med en situation som är öppen och samtidigt slutet. De följande månaderna kommer att säga i vilken riktning den utvecklas.” Vid den kongressen var den största plattformen, med 49,72% av rösterna, några millimeter från att få majoritet, och de 0,28% av rösternas som saknades blev en verklig svårighet att hålla partiet vid liv.

Trots att den starkaste plattformen av de 6 andra vid den fjärde kongressen fick 17%, har den majoritet/minoritet som fick ansvar att föra partiet framåt under dessa år ställts inför en fraktionell dynamik där de andra strömningarna, utan att själva ha gjort någon politisk överenskommelse för att erbjuda ett alternativ till majoriteten, har förenats för att hindra dess politiska inriktning. Och med tiden har respektive fraktion befäst sin egen struktur, självständigt från NPA:s organisatoriska struktur, med målet att förvandla NPA till en front av fraktioner (eller minipartier) i total motsättning till NPA:s ursprungliga projekt.

Ändå har NPA i denna miljö lyckats gå framåt med ett ledarskap som trots hindren har lyckats hålla partiet vid liv, säkerställa dess offentliga närvaro, sektorsingripande och deltagande i enhetsrörelser och valkampanjer (vars inriktning alltid har slagits fast på en nationell konferens, där ledarskapet alltid har fått majoritet). Vid den senaste konferensen (26-27 juni 2021) förändrades situationen något genom att fraktionen CCR-permanent revolution lämnade partiet och gav ledningen ett större manöverutrymme, tillät att det utvecklades en kampanj som kännetecknades av radikalism och enhet, och även om den inte förvandlades till röster fick ett positivt bemötande av stora grupper aktivister. Under parlamentsvalen krävde dessa grupper att Jean-Luc Mélenchons parti La France Insoumise (LFI – Det okuvliga Frankrike) skulle prioritera en överenskommelse med NPA istället för Socialistpartiet. Det positiva bemötandet ledde också till ett inflöde av nya aktivister.

⁷ Josu Egireun är redaktionsmedlem i spanska tidskriften *Viento Sur* och NPA-medlem i Frankrike (där han är bosatt).

Det stämmer alltså att situationen efter den fjärde kongressen var öppen, men den var hårt pressad av fraktionernas sekteristiska dynamik, och de konkurrerade hela tiden med NPA:s majoritet, blockerade debatten och möjligheten till politisk eftertanke och undergrävde partiets dynamik (med sina egna ekonomiska medel, webbplatser och strukturer, liksom offentlig närvaro i demonstrationer åtskilt från NPA, trots att de alltid använde NPA:s logotyp, och så vidare).

Vid den nuvarande kongressen var följaktligen det grundläggande problem som NPA stod inför att komma ur den sörja som de olika fraktionerna hade lett det till: att bryta den fraktionella dynamik som de olika strömningarna rättfärdigade i namn av mångfald och intern demokrati, och på nytt betona NPA:s ursprungliga projekt. Ingen lätt uppgift för ett parti där respekt för mångfald och intern demokrati sitter i generna, och en stor del av aktivisterna och de som stödde plattform B ansåg det vara omöjligt att utesluta någon på grund av politiska meningsmotsättningar. Följaktligen valde majoriteten att hålla ut till kongressens avgörande punkt så att delegaterna på plats kunde inse hur allvarlig den interna sprickan var, och att det var omöjligt att fortsätta med de fraktioner som var förenade i plattform C.

Hur skulle man få slut på denna situation? Den avgående ledningens majoritet (plattform B – Christine Poupin, Philippe Poutou, Pauline Salingue och Olivier Besancenot: 48.5% av rösterna) sa i sitt första dokument, att det utöver den politiska linjen krävdes att man för att kunna fortsätta i samma grupp måste bli överens om vilken sorts parti som skulle byggas och reglerna för hur det skulle fungera. Med andra ord att göra slut på det system av *taifas* (förläningar)⁸ som partiet hade blivit. Plattformens text sammanfattade det så här:

Om ett parti ska vara användbart för sina medlemmar och den utsugna klassen måste det vara platsen för utarbetande, för balansräkning av gemensamma erfarenheter, en kollektiv intellektuell kraft som kan utveckla analyser och ingripa i samklang med klasskampens verkliga dynamik.

Vi behöver ett politiskt verktyg som kan vidareutveckla och tänka fritt, vi behöver taktisk flexibilitet, experimentlusta, men också att dela våra erfarenheter för att lära från dem tillsammans.

Vi måste stå emot frestelsen att bevara apparaten som ett mål i sig själv, ty det är en illusion att tro att NPA kan fortsätta att existera som tidigare.

Utan en radikal förändring kan det dö lite i taget, demoralisera en del och få andra att tro att de tar små steg på vägen mot att upprätta ett revolutionärt parti.

I själva verket driver fraktionerna på i riktning mot sekteristisk isolering och identitet, där arbetarrörelsens övriga icke revolutionära organisationer bara betraktas som politiska fiender som ska bekämpas överallt och alltid, och där denna syn utvidgas till interna motsättningar. Således tillbakavisas alla försök att uppdatera våra programmatiska framsteg för att besvara nya frågor som reformism eller till och med förräderi.

Organisatoriska frågor är ett koncentrat av politiska val. Vi måste inse att en ständig förekomst av fraktioner i själva verket är detsamma som att slå ihop olika organisationer med olika och till och med motsatta politiska projekt.

Att bli kvar i en enda organisation är därför en ren skenåtgärd. Vi måste agera utifrån den splittring som faktiskt redan finns, eller genomföra åtgärder som kan återupprätta ett verkligt parti. Viken karaktär dessa åtgärder ska ha kan diskuteras vid kongressen. Det handlar inte om administrativa åtgärder utan en politisk överenskommelse att upprätta en viss sorts centraliserad demokrati som godkänner rätten till tendenser och fraktioner, men begränsar de organisatoriska

⁸ Syftar på den uppsplittring av makten som 1031 uppstod efter upplösningen av kalifatet i den muslimska delen av iberiska halvön i Cordoba, och uppkomsten av en mängd kungadömen (emirat) av självständiga *taifas* som gjorde det omöjligt att förvalta. *Taifa* betecknade ett parti, grupp eller fraktion.

strukturer som konkurrerar med NPA:s strukturer, och den systematiska offentliga närvaron av mikropartier som bara tillhör NPA när de använder dess logotyp.

Det handlar inte om någon principiell ståndpunkt (vi är inte mot rätten till fraktioner) utan om att återupprätta ett funktionssätt som baseras på demokratisk centralism, om ett konstaterande att relationerna mellan medlemmarna har försämrats och att motsättningarna denna gång är orubbliga, att den linje som fraktionerna driver konkurrerar med partiets linje.

Denna starka vilja att återerövra en normal situation i partiet tillkännagavs redan under NPA:s sommarskola, och det var utan tvekan det som fick resten av fraktionerna, utom minoritetsplattform A (6,1%), att bilda en gemensam oppositionsgrupp i plattform C (45,6% av rösterna, och vars mest representativa personer är Gaël Quirantes och Damien Scali) för att försöka tvinga fram ett styrkeförhållande som skulle blockera situationen vid kongressen, och på detta sätt säkerställa att det skulle fortsätta som förut. En utgång som plattform B ansåg fullständigt utesluten.

Eftersom en splittring var sannolik föreslog därför en lokal NPA-kommitté, i Tarn, att det skulle bildas en jämlik kommission för att alla plattformar skulle kunna nå en överenskommelse om vilka kriterier som skulle styra NPA:s liv. Under de fem möten som ägde rum, upphörde de olika fraktioner som utgjorde plattform C inte någonsin att agera som självständiga mikropartier i NPA.

Med tanke på detta krävde plattform B på kongressens andra dag, innan omröstningarna inleddes,⁹ och efter en debatt om den politiska situationen och partimodellen som utmärktes av anklagelser, lögnar och ett exempellöst verbalt våld från fraktionernas sida mot majoriteten, en paus för att i ett möte med plattformen besluta om det kritiska läget vid kongressen och dess framtid. Beslutet – en resolution som antogs av 100 av de 102 delegaterna (en nedlagd och en icke röstande) – blev att det under rådande omständigheter inte var möjligt att fortsätta i samma organisation som plattform C. Detta meddelades till de andra två plattformarna, som för sin del fortsatte kongressen i separata möten. Sammanfattningsvis låter resolutionen så här:

Eftersom drömmen om en gemensam politisk organisation faller sönder, är det dags att i och med antagandet av denna text dra slutsatsen att vi är skilda organisationer. Det betyder att vi efter denna kongress inte längre kommer att vara organiserade i NPA tillsammans, även om vi under en tid tillfälligt måste leva tillsammans. Följaktligen kommer vi vid denna kongress inte att välja ett ledarskap tillsammans med plattform C. Vi vill fortsätta dialogen med de kamrater som vill behålla NPA som en levande och demokratisk organisation utan permanenta offentliga ”fraktioner”.

Vi kommer att fortsätta våra liv åtskilda: å ena sidan de som i åratal har hållit NPA levande, dess kampanjer – synnerhet presidentkampanjerna – dess demokratiska organ, dess offentliga närvaro, samordningen av dess verksamhet, dess bokhandel; å andra sidan fraktioner som redan har ett eget liv och är oense med det projekt som ledde till grundandet av NPA (även om de avser att använda dess logotyp).

Vi anser att vi förkroppsligar denna politiska strömnings kontinuitet, genom en antikapitalism som uttrycker ett försvar av revolutionära tankar och behovet att bygga vår klass’ enhet. Det är denna strömning som har fått LCR, och sedan NPA, att bli ett etablerat och erkänt parti i det nationella och lokala politiska landskapet. Vi får inte slösa bort denna bedrift, och vi gör anspråk på dess namn och dess fana. (Resolution: ”Acter la séparation, continuer le NPA. Construire une organisation utile à notre camp”)

Detta har avslutat en ohållbar situation som NPA stått inför mot bakgrund av en akut social, politisk, demokratisk och miljökris, av en auktoritär utveckling av den politiska regimen och en stigande reaktionär och främlingsfientlig våg som visat sig i valframgångar för den yttersta högern. Det visar mer än någonsin hur brådskande det är att bygga ett revolutionärt alternativ med perspek-

⁹ Men efter att ha röstat om (och godkänt) Mandatkommissionens rapport, och därmed ha legitimerat de valda delegaterna – engelska översättarens not.

tivet att med hjälp av en enhetspolitik ombilda de folkliga sektorernas, massorganisationernas och vänsterns sociala och organisatoriska struktur för att vända på de nuvarande ogynnsamma styrkeförhållandena. En politik helt i motsättning till den sekteristiska självbekräftelse som plattform C föreslår.

Grundläggande politiska meningsskiljaktigheter

Kärnan i de politiska skillnaderna mellan plattform B och plattform C vid denna kongress kan sammanfattas på två nivåer. Den första är tolkningen av krisen. Medan krisen för plattform B äger rum i ett ogynnsamt läge – under ogynnsamma styrkeförhållanden – för de folkliga sektorerna och kan leda till värsta möjliga scenario, så anser plattform C att krisen som det kapitalistiska systemet är drabbad av ”kan stråla samman och leda till verkliga samhällsrevolutioner”.

Vad gäller uppgifter är den grundläggande uppgiften för plattform B att arbeta för att återskapa arbetar-, feminist-, förenings-, hbtqi-, miljö- och andra rörelserns strukturer, och göra det med en självständig och enande politik med både massorganisationerna och vänsterns politiska krafter, medan det för plattform C handlar om att säkerställa att den ilska som krisen skapar inom de folkliga sektorerna blir till politiskt medvetande, och att vägen framåt då är politiska kampanjer av partiet för att sätta vår klass i rörelse, för att gynna skapandet av en front av revolutionärer som samlas kring ett projekt av självbekräftelse och dogmatiskt fördömande av reformismen.

Utöver det sträcker sig skillnaderna med plattform C från internationell politik (fördömande av den enade solidaritetskampanjen med det ukrainska motståndet under parollen ”Putins trupper ut ur Ukraina”, som demonstrerade den 10 december i Paris),¹⁰ till beslutet att delta i NUPES’ förenade basstrukturer, som ärvdes från parlamentsvalen, till uppbygget av sociala rörelser som feministiska, ekologiska och hbtq-rörelser. Men framförallt ska det stå klart att enhetspolitiken gentemot NUPES – vilket visade sig under diskussionerna om en överenskommelse inför parlamentsvalen – inte i något fall, varken på lång eller kort sikt, föreställer sig att NPA upplöses i NUPES, utan tvärtom: den utgår från övertygelsen att dessa strukturer kan utvecklas i rätt riktning ju mer erkännande NPA:s stridbara aktivitet i dem får, och inte faller offer för upp- och nedgångarna för La France Insoumises parlamentariska intressen.¹¹

Gå framåt

Som den ovan nämnda resolutionen poängterar, kommer två olika delar att samexistera i NPA, under en tid och tills dess åtskiljandet har lösts. Plattform B avslutade kongressen ensam och godkände både de vägledande dokumenten och de olika motioner som hade lämnats in till kongressen, valde en ny ledning med 19 nya medlemmar (45%) och 24 kvinnor (56%), med fyra talespersoner (Christine Poupin, Pauline Salingue, Philippe Poutou and Olivier Besancenot), säkerställde NPA:s webbplats och publikationer och annonserade en demonstration i Paris den 17 januari 2023. Plattform C fortsatte sin sekteristiska diskussion och omfattande förtalskampanj. Det återstår att se om det gemensamma skal som de olika fraktionerna samlades inom kommer att kunna samexistera nu när de nya spelregler som de alla ville påtvinga NPA har försvunnit.

¹⁰ Union des Ukrainiens de France – Russie Liberté – Socialistes russes contre la guerre – Association des Géorgiens en France – Géorgie vue de France – Collectif pour une Syrie libre et démocratique CPSLD – Coordination des Syriens de France – CSDH Iran – A Manca – Assemblée européenne des citoyens – Association autogestion – Aplusoc – ATTAC France – Cedetim – Club Politique Bastille – Confédération générale du travail (CGT) – Coopératives Longo Maï – Éditions Syllepse – Émancipation Lyon 69 – Ensemble! – Europe Écologie Les Verts (EELV) – Entre les lignes entre les mots – Fondation Copernic – Forum civique européen – Fédération syndicale unitaire (FSU) – Gauche démocratique et sociale – Gauche écosocialiste – Ligue des droits de l’Homme (LDH) – L’Insurgé – Les Humanités – Mémorial 98 – Mouvement national lycéen (MNL) – Nouveau Parti anticapitaliste (NPA) – Pour l’Ukraine, pour leur liberté et la nôtre – Pour une écologie populaire & sociale (PEPS) – Régions et peuples solidaires (RPS) – Rejoignons- nous – Réseau syndical international de solidarité et de luttes – RESU France (Réseau européen de – solidarité avec l’Ukraine) – Réseau Penser l’émancipation – Union syndicale Solidaires.

¹¹ NUPES – Nouvelle Union populaire écologique et sociale – Folkets nya ekologiska och sociala union, en allians mellan politiska vänsterpartier som bildades för att ställa upp i valen 2022.

På kort sikt kommer vi från och med nu troligen att se två processer. Å ena sidan resultatet av samtalen om splittring med plattform C och den inställning som plattform A har antagit (som i princip lutar åt att fortsätta i NPA med plattform B), och å andra sidan är kongressen en startpunkt – och inte avslutning – av processen att skiljas från strömningarna-fraktionerna-grupperna. Beroende på den lokala verkligheten kommer alla att tvingas välja om de, i sin respektive kommitté eller lokalorganisation, kan fortsätta att arbeta med – eller ens träffa – kamrater som har röstat på plattform C men inte tillhör någon av de delar som är organiserade i de grupper-fraktioner som plattformen består av. Utifrån vad vi känner till finns det redan kommittéer där aktivister som stödde olika plattformar inför kongressen har beslutat att fortsätta tillsammans.

Men oavsett hur situationen löses internt är kongressens betydelse att den, genom att sätta punkt för den fraktionella dynamiken, ger NPA nytt andrum att ta itu med den aktuella politiska situationen.

En komplicerad politisk situation där Macronregeringens fullfjädrade offensiv (med pensionsreformen som mönster) men också en alltmer aktiv extremhöger, som vi har sett nu i december, kräver att vi måste vara fria från interna begränsningar för att kunna agera och ta initiativ.

Den vändpunkt som kongressen utgör i NPA:s historia kommer också vid en politisk tidpunkt då den franska vänstern är i rörelse, vilket kräver politisk eftertanke, taktisk flexibilitet och förmåga till dialog med de andra politiska krafterna. Under de kommande veckorna och månaderna måste NPA otvivelaktigt återuppta debatterna om olika sidor av strategi, taktik och partibygge i en lugnare och mer konstruktiv atmosfär, debatter som på grund av behovet att svara på det fraktionella trycket inte har gått att föra förrän nu. Speciellt mot bakgrund av att vänsterlägret befinner sig i ständig utveckling, något som visade sig i presidentvalskampanjen och framförallt parlamentsvalen med bildandet av NUPES och det faktum att socialliberalismen förlorade herraväldet i denna koalition.

NUPES' valframgångar ledde till att det uppstod nya sektorer inom politiken som fortsätter att kämpa på ett enat och öppet sätt i de lokala NUPES-grupperna, även om detta är ojämnt utvecklat utifrån lokalförhållanden och de politiska krafternas tyngd där. Än så länge kan vi inte tala om att NUPES är organiserat och samordnat på nationell nivå. Dessa kollektiv utvecklas självständigt där de finns. Hursomhelst utgör de ett område där det går att integreras, dela utrymme och utveckla enhetsinitiativ och diskussioner med berörda aktivister (både partimedlemmar och icke medlemmar).

Å andra sidan är det inte stabilt i något parti idag. Även om de har sina egna säregenheter är det oroligt i alla vatten: både i det franska kommunistpartiet (som splittrats i två före nästa kongress) och LFI (i total konflikt efter valet av en ny ledning¹² där personer som Clémentine Autin, Alexis Corbière, François Ruffin och Éric Coquerel utestängdes; dessutom har ledningen intagit en mycket "måttfull" inställning gentemot en av sina medlemmar som har dömts för våld mot en kollega, vilket redan har orsakat kollektiva utträden ur LFI. Frågan är särskilt känslig eftersom personen i fråga, innan anklagelsen blev känd, betraktades som den mest sannolika efterträdaren till Mélenchon). Vad gäller Socialistpartiet återstår det att se hur dess kongress (27-29 januari 2023) kommer att sluta, där två alternativ siktar på att ersätta den nuvarande ledningen, och hur det kommer att påverka NUPES.

Slutligen kommer från och med januari den sociala frågan att stå i centrum. Den pensionsreform som Macron skulle ha tillkännagivit den 15 december (slutdatum sköts upp till 10 januari efter att samtliga fackföreningar hade enats om att mobilisera från och med januari), den offentliga sektorns sammanbrott (utbildning, sjukhus och så vidare), de arbetsförhållanden som råder i den sistnämnda, för att inte nämna de höga levnadsomkostnaderna eller de kommande energirestriktionerna – allt detta skapar en politisk situation där den sociala och politiska vänstern, för att hindra den ökande

¹² Med hjälp av en representativ församling med 160 personer från LFI som nästan ingen kände till existensen av, och där LFI:s hårda kärna deltog, medan resten bestod av personer som utsågs genom lottdragning. En fullkomligt absurd intern demokrati, som fick Ruffin att fråga om det är sjätte republikens demokratiska modell som France Insoumise förespråkar.

sociala oron från att underblåsa yttersta högers glöd, måste främja enhetsinitiativ mot Macron och hans värld. Det är på denna bas som NPA måste visa sin användbarhet, och dess framtid står otvivelaktigt på spel. Efter den 5:e kongressen har en dörr av hopp öppnat sig.

Lästips - mer om NPA

[Vad händer med det franska NPA?](#) (artiklar från dec. 2011 – jan. 2012)

Alex Callinicos: [Frankrike: Antikapitalistisk politik i kris](#) – kritisk analys av NPA:s kris (mars 2012)

[Franska presidentvalet 2012](#) (artiklar från våren 2012)

[Krisen i NPA](#) (artiklar från jan-feb 2013)